

1. INFORMATIE OVER DE RECHTEN EN PLICHTEN VAN DE GETUIGE IN STRAFPROCEDURES

Bron : Regeling van de Minister van Justitie van 14 september 2020 (item 1620)

Als getuige in een strafprocedure heeft u de volgende rechten en plichten :

1. Oproep en wijze van verhoor

- Als u wordt opgeroepen als getuige, bent u verplicht te verschijnen en te getuigen (artikel 177, § 1) ¹¹.
- In uitzonderlijke situaties (bv. wanneer u zich zorgen maakt dat de aanwezigheid van de beschuldigde beschamend kan zijn), kunt u worden ondervraagd via videoconferentie (art. 177 § 1a en art. 390 § 3).
- Als u door ziekte, handicap of een ander onoverkomelijk obstakel niet kunt verschijnen, kunt u op uw verblijfplaats worden ondervraagd (art. 177 § 2).
- Voordat u met de hoorzitting begint, wordt u geïnformeerd over de strafrechtelijke aansprakelijkheid voor het onwaarachtig getuigen of het verbergen van de waarheid. In de voorbereidende procedure wordt het feit van de instructie bevestigd door ondertekening van een relevante verklaring (art. 190).
- In gerechtelijke procedures bent u vóór de aanvang van de getuigenverklaring verplicht een eed af te leggen, tenzij de rechtbank zich er, bij gebrek aan bezwaren van de deelnemende partijen, van terugtrekt. Bent u stom of doof, dan doet u de belofte door de tekst van deze belofte te ondertekenen (art. 187 en art. 188 § 3).

2. Rechtvaardiging voor afwezigheid

Als u bent opgeroepen om als getuige te verschijnen, kunt u alleen worden verontschuldigd voor uw ziekteverzuim (terwijl u vrij blijft) op vertoon van een medisch attest van de keuringsarts. Een ander certificaat of vrijgave is niet voldoende (art. 117, § 2a). Ongeoorloofd niet-verschijnen kan leiden tot een boete, aanhouding en gedwongen overbrengen of arrestatie (artikelen 295-287).

3. Vergoeding

Op uw verzoek, ingediend mondeling bij het protocol of schriftelijk, binnen 3 dagen na de datum van voltooiing van de handelingen met uw deelname, heeft u recht op vergoeding van de kosten van dagvaarding (art. 618a-618e en art. 618k).

4. Hoorzitting met medewerking van een deskundige en onderzoek

- Als er enige twijfel bestaat over uw mentale toestand, mentale ontwikkeling, perceptie of perceptievermogen, kunt u zonder uw toestemming worden ondervraagd door een deskundige arts of psycholoog, tenzij u weigert te getuigen of ervan bent ontslagen vanwege uw relatie met de beschuldigde (Artikel 192, § 2 en § 3).
- Als u uw toestemming geeft, kunt u worden onderworpen aan een lichaamsonderzoek en een medisch of psychologisch onderzoek (art. 192 § 4).
- Als het nodig is om de kring van verdachten te beperken of om de bewijskracht van de geopenbaarde sporen vast te stellen, kunnen vingerafdrukken, slijmvliesuitstrijkjes, haar, speeksel, handschrift of reuk bij u worden afgenomen zonder uw toestemming. U kunt ook worden gefotografeerd en uw stem kan worden opgenomen. Voor hetzelfde doel, maar alleen met uw toestemming, kan de deskundige technische maatregelen op u toepassen om uw onbewuste reacties te beheersen, de zogenaamde "leugendetector" (art. 192a, § 1 en § 2)

¹¹ Indien geen andere rechtsgrond wordt vermeld, verwijzen de bepalingen tussen haakjes naar de relevante artikelen van de wet van 6 juni 1997 - Wetboek van Strafvordering (Staatsblad van 2020, items 30, 413, 568, 1086 en 1458)

5. Hoorzitting over de informatie die naar hun aard vallen onder de geheimhoudingsplicht

- Als het verhoor betrekking heeft op geheime of topgeheime informatie waarover u beschikt, kunt u pas getuigen nadat u door de bevoegde superior bent ontslagen van de geheimhoudingsplicht (art. 179 § 1).
- Als het verhoor betrekking heeft op uw eigendoms- of vertrouwelijke informatie of informatie die onder het beroepsgeheim valt, mag u weigeren te getuigen, tenzij de rechtbank of de aanklager u ontheft van de geheimhoudingsplicht (artikel 180, § 1).
- Gaat het om informatie die in uw bezit is en die valt onder notarieel, advocaat, juridisch adviseur, belastingadviseur, medisch, journalist, statistisch of parketgeheim, dan mag u alleen worden gehoord als dit noodzakelijk is voor het welzijn van de gerechtigheid en de omstandigheid dat niet kan worden vastgesteld op basis van ander bewijs. De beslissing om een hoorzitting toe te staan, wordt genomen door de rechtbank (art. 180 § 2).
- Als u een journalist bent, mag de vrijstelling van de geheimhoudingsplicht niet de identificatie van de auteur van een persartikel, een brief aan de redacteur of ander soortgelijk materiaal, of de identificatie van personen die de gegevens hebben gereserveerd, omvatten, behalve voor strafbare feiten waartegen een aangifteplicht bestaat (art. 180 § 3 en § 4).
- Bent u een persoon die is ontheven van de geheimhoudingsplicht, dan hoort de rechtbank u ter zitting met uitzondering van publiciteit, tenzij de vrijstelling betrekking heeft op het medisch of medisch geheim, met toestemming van de patiënt of een andere bevoegde instantie (artikel 181).
- U kunt niet worden ondervraagd als u :
 - 1) een verdediger of een advocaat of een juridisch adviseur die juridisch advies geeft aan de gedetineerde – over de feiten die u hebt vernomen tijdens het verstrekken van juridisch advies (artikel 178, punt 1);
 - 2) een predikant - met betrekking tot de feiten die u tijdens de bekentenis hebt vernomen (artikel 178, punt 2);
 - 3) bemiddelaar - wat betreft de feiten waarover u van de beschuldigde of de benadeelde partij hebt vernomen tijdens het voeren van een bemiddelingsprocedure, met uitzondering van informatie over strafbare feiten waartegen een aangifteplicht bestaat (art. 178a).

6. Weigering om te getuigen of een vraag te beantwoorden

- U kunt weigeren te getuigen als u de persoon bent die het dichtst bij de beschuldigde staat (bijvoorbeeld een echtgenoot, ouder, kind, samenwonende of in relatie van adoptie). Dit recht heeft u ook na beëindiging van het huwelijk of adoptie (artikel 182 § 1 en § 2).
- U kunt weigeren te getuigen, ook als u in een ander geval wordt beschuldigd van medeplichtigheid aan het strafbare feit dat wordt onderzocht (art. 182, § 3).
- U kunt weigeren de vraag te beantwoorden als het antwoord u of de persoon die het dichtst bij u staat zou kunnen blootstellen aan aansprakelijkheid voor een misdrijf of een fiscaal vergrijp (art. 183 § 1).
- U kunt verzoeken om de hoorzitting achter gesloten deuren te houden, als de inhoud van de getuigenis u of de persoon die het dichtst bij u staat aan een schande zou kunnen blootstellen (art. 183 § 2).
- Als u het recht heeft om te weigeren te getuigen, kunt u dat doen totdat de eerste getuigenverklaring in de gerechtelijke procedure is begonnen; de getuigenverklaring die eerder door jou is ingediend, kan dan niet als bewijs dienen of opnieuw worden gemaakt. De verslagen van het onderzoek van uw lichaam die in de strafprocedure zijn gemaakt, worden echter openbaar gemaakt (art. 186 § 1 en § 2).
- Het recht om te weigeren te getuigen, ontslaat u niet van de verplichting om op de dagvaarding van de procesvoerder te verschijnen (art. 177, § 1).

7. Vrijstelling van het afleggen van een getuigenis of het beantwoorden van een vraag

- U kunt worden vrijgesteld van het afleggen van een verklaring of het beantwoorden van een vraag als u een bijzonder nauwe persoonlijke band met de beschuldigde heeft (art. 185).

- U kunt om vrijstelling verzoeken voor het afleggen van een getuigenis totdat de eerste getuigenis in een gerechtelijke procedure begint; de getuigenis die u eerder hebt afgelegd, mag niet als bewijs worden gebruikt of worden gereconstrueerd (artikel 186, § 1).

8. Het horen van een getuige die jonger is dan 15 jaar

- Als u jonger bent dan 15 jaar bent u slachtoffer van een misdrijf gepleegd met geweld of onrechtmatige dreiging of een misdrijf tegen de vrijheid, een misdrijf tegen seksuele vrijheid en fatsoen of een misdrijf tegen familie en voogdij, dan mag u als getuige worden ondervraagd, maar slechts eenmalig door rechtbank, in een geschikt aangepaste, vriendelijke kamer. Het interview wordt opgenomen. Aanwijzingen van een door u aangeduide volwassene mogen aan het interview deelnemen, mits dit uw vrijheid van meningsuiting niet beperkt. Slechts in uitzonderlijke gevallen kunt u opnieuw worden ondervraagd (art. 185a §. 1-3 en art. 185d).
- Als u jonger bent dan 15 jaar en u beschikt over relevante informatie in een zaak betreffende een misdrijf gepleegd met geweld of een onwettige dreiging of een misdrijf tegen seksuele vrijheid en fatsoen of tegen familie en voogdij, dan mag u worden ondervraagd, maar slechts eenmalig door een rechtbank en in een naar behoren aangepaste vriendelijke kamer. Het interview wordt opgenomen. Een door u aangeduide volwassene mag deelnemen aan het interview, op voorwaarde dat dit uw vrijheid van meningsuiting niet beperkt. Slechts in uitzonderlijke gevallen kunt u opnieuw worden ondervraagd. Deze methode voor het voeren van het verhoor is niet van toepassing als u hebt deelgenomen aan het plegen van een verboden handeling waarvoor een strafrechtelijke procedure aanhangig is, of als de handeling die u heeft begaan verband houdt met de handeling waarvoor een strafrechtelijke procedure aanhangig is (artikel 185b, § 1 en § 3 en Artikel 185d).

9. Het horen van een getuige die benadeeld is door verkrachting

Als u het slachtoffer bent van een verkrachtings- of seksueel misbruikzaak, kunt u als getuige worden gehoord, maar slechts één keer, en alleen door de rechtbank, in een geschikt aangepaste, vriendelijke kamer. Het interview wordt opgenomen. Een door u aangeduide volwassene mag aan het interview deelnemen, op voorwaarde dat dit uw vrijheid van meningsuiting niet beperkt. Mocht een nieuwe hoorzitting nodig zijn, wat alleen in uitzonderlijke gevallen het geval kan zijn, dan wordt de hoorzitting op uw verzoek per videoconferentie gehouden. Op uw verzoek zorgt de rechtbank er ook voor dat de deskundige psycholoog die aan het verhoor deelneemt, een persoon is van hetzelfde geslacht als u, tenzij dit de procedure belemmert (art. 185c en art. 185d).

10. Het horen van een minderjarige getuige die de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt

- Als u minderjarig bent maar de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt en het slachtoffer bent van een misdrijf gepleegd met geweld of een onwettige bedreiging of een misdrijf tegen de vrijheid, een misdrijf tegen seksuele vrijheid en fatsoen, of een misdrijf tegen familie en voogdij, kunt u als getuige worden ondervraagd, maar slechts één keer, en alleen door een rechtbank, in een geschikt aangepaste, vriendelijke kamer, als er gegronde vrees bestaat dat het ondervragen in andere omstandigheden een negatieve invloed zou kunnen hebben op uw mentale toestand. Het interview wordt opgenomen. Een door u aangeduide volwassene mag aan het interview deelnemen, op voorwaarde dat dit uw vrijheid van meningsuiting niet beperkt. Slechts in uitzonderlijke gevallen kunt u opnieuw worden ondervraagd (art. 185a § 4 en art. 185d).
- Als u minderjarig bent, maar de leeftijd van 15 jaar heeft bereikt en u beschikt over informatie in een geval van een misdrijf gepleegd met geweld of een onwettige bedreiging of een misdrijf tegen seksuele vrijheid en fatsoen of tegen familie en voogdij, en de vrees bestaat dat de directe aanwezigheid van de beschuldigde tijdens het interview beschamend zou kunnen zijn Uw getuigenis wordt gehoord via een videoconferentie. Deze methode voor het voeren van het interview is niet van toepassing als u hebt deelgenomen aan het plegen van de verboden handeling,

waarvoor een strafrechtelijke procedure aangangig is, of als de door u gepleegde handeling verband houdt met de handeling waarvoor de strafrechtelijke procedure aanhangig is (art. 185b, § 2 en § 3).

11. Persoonlijke gegevens van de getuige

- uw gegevens met betrekking tot woon- en werkplaats, evenals het telefoonnummer, faxnummer of e-mailadres worden niet meegedeeld in de dossiers. Ze zijn alleen opgenomen in een afzonderlijke bijlage bij de informatie van de autoriteit die de procedure voert en worden slechts bij uitzondering openbaar gemaakt (art. 148a).
- Als er gevaar voor leven, gezondheid, vrijheid of eigendom bestaat bij een aanzienlijk aantal van u of uw familieleden, kunt u ook de omstandigheden geheim houden die de onthulling van uw identiteit mogelijk maken. Totdat het proces voor de rechtbank van eerste aanleg is gesloten, kunt u bij de rechtbank een verzoek indienen om deze beslissing te vernietigen (artikel 184 - de zogenaamde anonieme getuige).
- De vraag die u tijdens het gesprek wordt gesteld, mag niet bedoeld zijn om uw woon- of werkplaats bekend te maken, tenzij deze relevant is voor de oplossing van de zaak (art. 191 § 1b).

12. Bescherming en bijstand aan de getuige

- Bij een bedreiging voor het leven of de gezondheid van u of uw naasten kunt u voor de duur van het proces bescherming krijgen van de politie en bij een hoog risico persoonlijke bescherming of hulp bij het veranderen van verblijfplaats. De beschermingsaanvraag moet worden gericht aan de provinciale commandant van de politie, via de instantie die de procedure voert of de rechtbank (artikelen 1-17 van de wet van 28 november 2014 betreffende de bescherming en de bijstand aan het slachtoffer en de getuige (Staatsblad van 2015, item 21)).
- U en uw nasaten kunnen gratis psychologische hulp krijgen in het Help-netwerk voor personen die slachtoffer zijn van misdrijven (artikel 43, § 8, punt 2a, van de wet van 6 juni 1997 - Uitvoerend wetboek van strafrecht (Staatsblad 2020, items 523 en 568)). Gedetailleerde informatie is te vinden op de website <http://www.funduszsprawiedliwosci.gov.pl> of door te bellen naar +48222 309 900.

13. Gevolmachtigde

- Als uw belangen in de aanhangige procedure dit vereisen, kunt u een gevolmachtigde aanstellen die een advocaat of juridisch adviseur kan zijn. Als u bewijst dat u zich geen gevolmachtigde kunt veroorloven, kan de rechtbank, op uw verzoek, ambtshalve een gevolmachtigde aanstellen (art. 87 § 2 en art. 88 § 1).
- De rechtbank, en in de voorbereidende procedure de officier van justitie mogen weigeren deel te nemen aan de procedure van de door u aangewezen gevolmachtigde, indien zij oordeelt dat de verdediging van uw belangen dit niet vereist (artikel 87 § 3).

14. Hoorzitting door de consul

Bent u in het buitenland, dan kunt u zich laten horen door de consul. De hoorzitting kan alleen plaatsvinden als u uw toestemming geeft. In dat geval, de bepalingen inzake de verplichting om te verschijnen en de daarmee samenhangende gevolgen, of de bepalingen die verhoor per videoconferentie mogelijk maken, bepalingen inzake de bescherming van een getuige, bepalingen inzake deelname aan het verhoor van andere personen, zoals een deskundige arts of psycholoog (artikel 26, lid 1 punt 2 van de wet van 25 juni 2015 - Consulaire recht (Staatsblad van 2020, items 195 en 1086)).

Onthoud dat als u de gepresenteerde instructie onduidelijk of onvolledig lijkt, heeft u het recht om aanvullende, gedetailleerde informatie over uw rechten en plichten te eisen van de persoon die de procedure voert.

U bent verplicht om in het dossier een verklaring in te dienen ter bevestiging van de ontvangst van deze instructie.

Ik bevestig de ontvangst van de instructie

.....
(Datum, handtekening)

